

је тиме све више постајала доступна свим сегментима друштва у оквиру којих су већ постојале различите навике читања, разноликих укуса и облици поседовања књига.

У „Епилогу“ на крају књиге (стр. 403-426), аутор се позабавио општим проблемима савременог друштва у оквиру информатичке револуције. Дефинишући је као „структурну кризу“, аутор се посебно осврнуо на проблем издавачког сектора, где су приметни знаци опадања тиража, уз очигледне проблеме у сфери дистрибуције књиге. Последице појаве рачунара и Интернета као новог медија комуникације, па и у погледу дистрибуције књиге,

производ су информатичке револуције чије предности и недостаци тек почињу да се сагледавају. Извесно је да се појавом електронске књиге (e-book) појавио нови медиј комуникације и писане речи, који засигурно заузима све већу улогу у свакодневном животу.

Уз опсежну библиографију на крају текста, али уз очигледни недостатак који чини изостављање регистра који би олакшали њено коришћење, књига Ф. Барбијеа представља штито које би требало да заинтересује не само љубитеље књиге, већ и стручну и истраживачку јавност.

Александар Радовић
Библиотека Матице српске, Нови Сад
araddovic@yahoo.com

Хроника Дунавске један

Анђелковић, Мирјана. *Прилози за историју Градске библиотеке у Новом Саду: (1958-2008)*. Нови Сад: Градска библиотека, 2009.

Организовани „послови са књигом“ на новосадском културном простору потичу из времена када је бечкеречки трговац Јован Форовић о своме трошку, лађама „Напредак“ и „Слога“, преселио фонд Библиотеке Матице српске из Пеште до куће владике Платона Атанацковића, у данашњу Пашићеву улицу у Новом Саду.

Међутим, и пре историјског чина – 12. маја 1864. године донет је први „новосадски“ Устав Матице српске – Новосађанима је од 1845. године на услузи била Српска читаоница, чија је делатност, према речима Десанке Стаматовић у књизи *Читалишта у Србији у XIX веку*: „усмеравана у духу либерално-демократских идеја.“

Мирјана Анђелковић, библиотекарка са дугим стажом у „Дунавској један“, у хронизи о послератном трајању „Народне библиотеке“ подсећа да она постоји већ 164 године. Мењајући називе (Српска читаоница, Народна библиотека, а од 1993. године носи садашњи назив), није променила оријентацију и увек је била на услузи читаоцима од „седам до седамдесет седам“, чак и у временима „кризе читања“.

Ауторка наводи одлуке разних „друштвено-политичких органа“ од средине педесетих година прошлог века, о интеграцији више реонских и општинских библиотека

у Градску библиотеку. У свом истраживању, Мирјана Анђелковић сматра да су шездесете године „златни период“ новосадског библиотекарства. У то време Библиотека Матице српске стручно помаже Градској библиотеци у формирању и организацији фонда. Тада је устоличена организациона структура која је, са незнатним изменама, на снази и данас. Рад Библиотеке организован је у осам служби и у двадесет и шест огранака, међу којима су и библиотеке у Ковиљу, Степановићеву и Бегечу.

Стручни рад је обједињен у Набавно-обрадном одељењу, а за основу електронског централног каталога узет је BISIS програм. Ауторка наглашава да је, након аутоматизације пословања, само централни каталог остао у лисном облику. Осим обраде монографских и серијских публикација, ова стручна служба од децембра 2008. године каталогизира и Фонд Британске књиге British Council (поклон Британског савета из Београда).

Странице *Прилози за историју Градске библиотеке у Новом Саду* посвећене су и грађи која припада Завичајној збирци, а наведени су сви каталози, картотеке и регистри релевантни за „књигу о Новом Саду“.

Посебну пажњу у овој исцрпној монографији од 407 страна Мирјана Анђелковић посветила је библиотеци у новом времену и начинима на које од установе „за позајмљивање књига“ иста постаје информациони пулт са комплексним функцијама.

Дечје одељење огранка библиотеке „Ђура Даничић“ већ деценијама, иако у неадекватним условима, органи-

зује атрактивне програме за најмлађе читаоце (додела „Читалачке значке“ и друго), а свакодневне књижевне и друштвене трибине у Научној читаоници ГБ синоним су рада ове установе. Једна од акција по којој је Градска библиотека упамћена је и библиобус. Најављивана је плакатом „Библиобус долази, молимо да вратите прочитане књиге.“ Ово „специјално возило“, за четрнаест година рада (1973-1987), „превезло“ је око 3.000 књига, а фондове је користио сваки пети радник.

У монографији је забележена и издавачка делатност Градске библиотеке у Новом Саду. Ауторка наводи да је у едицијам „Благо завичаја“ и „Новосадски манускрипт“ до сада објављено 78 наслова, док *Билтени* излазе од 1978.

године. Информативно гласило ГБНС је *Мозаик* (од 1996), а *Библиотечки указ* је један од најпознатијих часописа за децу (први број објављен је 2004. године). Градска библиотека постаје 1961. године матична за Новосадски срез. Од тада, надлежна служба вреднује и „прати рад библиотечких радника“, а данас се о активностима може информисати и путем Интернет сајта www.gbns.ns.ac.rs.

Прилози за историју Градске библиотеке у Новом Саду Мирјане Анђелковић документовани су фотографијом и опремљени прилозима о запосленима, дародавцима Градске библиотеке у Новом Саду, и „пријатељима Куће“.

Рецензенти књиге су библиотечки саветник Мара Тодоровић и проф. др Жељко Вучковић.

Александар Радовић
Библиотека Матице српске, Нови Сад
araddovic@yahoo.com

Карловачки културни круг

Димић, Жарко. *Прва Српска читаоница у Сремским Карловцима: 1868-2008*. Нови Сад: Градска библиотека, 2009.

Жарко Димић, историчар и песник, директор Архива САНУ у Сремским Карловцима, истрајни борац за очување културне баштине на ободима „Свете Горе фрушкогорске“, како је назива Дејан Медаковић, наводи да је „читаонички покрет код Срба“ жив још од времена настанка прве јавне библиотеке. Реч је о библиотеци под данашњим називом „Митрополијско-патријаршијска“ (јавна од 1794. године), чији је први библиотекар Јохан Вајлер.

У Сремским Карловцима, „дивном шехеру“, како га описује познати путописац кроз ове крајеве Евлија Челебија, састао се новембра 1867. године Привремени Одбор „Читаонице Србске“ под руководством „президента Јована Поповића – Зубана“. Овај карловачки „трговац, винар и виноградар“, по речима Жарка Димића, иницирао је 21. новембра потписивање документа под називом *Устав за Српску Читаоницу у Карловцима*, чија је фотокопија приложена у књизи. Тиме је „оверена“ намера Карловчана за оснивањем Библиотеке. Оснивачка скупштина одржана је у кући проте Авакумовића, која, бележи Димић, „на срећу и данас постоји“.

Библиотекарство у Сремским Карловцима датира од краја 18. века и чини „карловачки културни круг“, заједно са Митрополијом (од 1713. године) и надалеко чувеном Гимназијом. Поред Јована Поповића–Зубана, темељ Читаоници поставили су тадашњи угледни Карловчани: Стеван Лазић, Јосиф Житек, Теодор Чакић, Јован Живановић и други. Аутор књиге о карловачком

библиотекарству у „ходу кроз време“ Карловачке библиотеке ослања се на документе из Архива САНУ и друге поуздане изворе. Наводи се и исказ историчара Косте Петровића (1884-1969), аутора *Историје Српске православне велике гимназије карловачке*, да је прва јавна библиотека била „на месту данашњег старог двора“, и баш као и данас, у скућеним просторијама.

И поред низа тешкоћа, Српска читаоница недуго по формирању организује промоције књига и концерте карловачког Певачког друштва. Жарко Димић, аутор књиге *Сремски Карловци: од насеља до града*, бележи одјеке културног живота у ондашњој периодици током прве деценије 20. века. Професори Карловачке гимназије били су чланови Управе читаонице (Петар Нинковић, Стеван

Симеоновић-Чакић и други), у којој се одвијао интензивни рад све до 1914. године, када је Српска читаоница први пут „затворена и девестирана“.

Последња три поглавља публикације *Прва Српска читаоница у Сремским Карловцима: 1868-2008* указују на проблеме у раду ове установе културе у 20. веку. Изме-

